

השילוב הקטלני של בזק: בעלים ממונף, מנכ"לית רופסת ומינוי פוליטי עלוב

כתבי כלכליסט 06:54

אלוביץ' לא הצליח לעמוד בלחץ של החוב

רק אל תקראו לשאול אלוביץ' טייקון שנקלע למצוקה פיננסית. הוא לא איש עסקים תמים שבאופן מקרי, משום מקום, מצא את עצמו מופתע עומד מול שוקת שבורה. כל מי שלוקח הלוואות, נוטל אשראים וממנף - נכנס במודע לקטגוריה של "צל"ש או טר"ש". זמן קצר אחרי שאלוביץ' רכש את השליטה בבזק באפריל 2010 הכל היה ורוד. המניה עלתה, בזק חילקה דיבידנדים, ואף אחד לא העלה על דעתו שאלוביץ' "נקלע להצלחה".

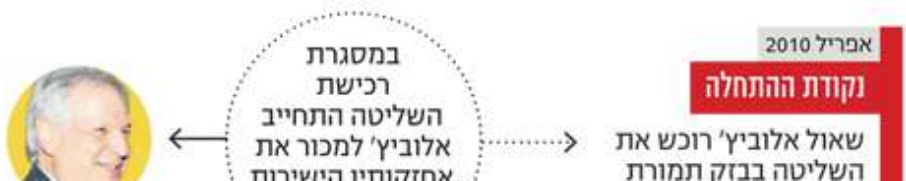
אלוביץ' רכש את השליטה בבזק תמורת 6.5 מיליארד שקל שרובם מומנו באמצעות הלוואות. הוא עשה זאת באמצעות מבנה פירמידלי: אלוביץ' מחזיק ביורוקום, שמחזיקה באינטרנט זהב, שמחזיקה בביי-קום, שמחזיקה בבזק שמחזיקה ב-yes. למעשה, אלוביץ' שולט בבזק למרות שבשרשור הוא מחזיק רק ב-10% ממניותיה. המינוף הוא חרב פיפיות. ככל שעולים במעלה הפירמידה החלק של בעל השליטה בדיבידנדים הולך ופוחת. מאז שאלוביץ' רכש את השליטה בבזק, פרת המזומנים שבשליטתו חילקה קרוב ל-20 מיליארד שקל כדיבידנדים לבעלי המניות שלה. אלא שאלוביץ' לא זכה לקבל ולו שקל אחד מהדיבידנדים, ששימשו את החברות שבמעלה הפירמידה לשירות החוב שלהן. ביי-קום קיבלה, אינטרנט זהב קיבלה, ולאוביץ' לא נשאר. מה עשה? הלך לעשות עסקת בעלי עניין.

חפש את הבנקים - זה אחד הכללים הלא כתובים כשמתגלים סימנים של מצוקה ולחץ בסביבתו של איש עסקים. וכשאלוביץ' נקלע ללחץ של הבנקים הוא כנראה לא הצליח לעמוד בפיתוי. בעסקת בעלי עניין, גם בכזאת שנחשבת ככשרה למהדרין, ניתן לדלג בקלילות מעל שרשרת החברות, באופן שמאפשר להעביר מזומנים מנכס הבסיס שנמצא בתחתית הפירמידה לבעל השליטה שיושב בקודקודה. כאן אין ציבור שיהיה שותף לעסקה, ובעל השליטה אוכל את העוגה ומשאיר אותה שלמה.

עסקת בעלי העניין של אלוביץ', שבמסגרתה בזק רכשה את מניותיו ב-yes תמורת כמיליארד שקל, שייכת לקבוצה מצומצמת של עסקאות שהתנוסס מעליהן דגל שחור עוד טרם שאושרו. אולם מה שהעיר את חוקרי הרשות היה אירוע פעוט באופן יחסי - על פי החשד, yes שיחקה עם תזרים המזומנים שלה במטרה לאפשר לחברת יורוקום לקבל מבזק תשלום שהותנה בעמידת yes ביעד של תזרים מזומנים חופשי. האירוע הפעוט יחסית משול לאבן המחזיקה את הפירמידה של אלוביץ'. כדי שהפירמידה לא תרעד, אלוביץ' ניהל את עץ האחזקות שכל אחד ידע את תפקידו ומה עליו לעשות על מנת לייצר הרמוניה.

יניב רחימי ואביב גוטר

האירועים שסיבכו את אלוביץ' וצמרת בזק לפי רשות ני"ע

עבירות מרמה:
מנכ"לית בזק סטלה הנדלר ומזכירת החברה לינור יוכלמן מדליפות מידע לאלוביץ', בנו אור ויד ימינו עמיקם שורר

אוקטובר 2013
ועדה תלויה במיוחד
בזק מודיעה על הקמת ועדה בלתי תלויה שתבחן את רכישת המניות של אלוביץ' ב'yes'

מניפולציות בדו"חות:
מנכ"ל yes רון אילון, סמנכ"ל הכספים מיקי נימן והדירקטור אור אלוביץ' מבצעים מניפולציות בדו"חות כדי שאלוביץ' יוכל לקבל 170 מיליון שקל מבזק

פברואר 2015
העסקה מאושרת
בזק התחייבה לשלם 1.07 מיליארד שקל בכפוף לעמידה של חברת הלוויין ביעדים

קבלת דבר במרמה:
אלוביץ' מקדם מתן בונוסים

עבירות מרמה:
פילבר מדליף להנדלר מסמכים מדיונים ומשנה אותם בהתאם להערותיה

דצמבר 2016
המכתב הגורלי
מנכ"ל משרד התקשורת שלמה פילבר שולח מכתב לבזק שבו הוא מביע נכונות לקידום ההפרה התאגידית בחברה. המשמעות: yes ובזק יוכלו להתמזג ובזק תוכל לקזז הפסדי מס של yes במאות מיליוני שקלים

עבירות מרמה:
הנדלר ויוכלמן מדליפות מידע לאלוביץ', בנו אור ויד ימינו שורר

ינואר 2017
עוד ועדה תלויה
yes מקימה ועדה בלתי תלויה לבחינת עסקת בעלי עניין לרכישת שירותים מחלל תקשורת

קבלת דבר במרמה:
אלוביץ' מקדם מתן בונוס וקידום בתפקיד בתמורה להדלפה

מרץ 2017
העסקה מאושרת
yes מתחייבת לשלם לחלל תקשורת 945 מיליון שקל

צילומים: יחיאל יואי, אוראל כהן

מנכ"ל משרד התקשורת שלמה פילבר צריך לעמוד בשורה הראשונה של הנאשמים במידה שהפרקליטות תקבל את המלצת רשות ני"ע מאתמול להגיש כתבי אישום בפרשת בזק.

פילבר צריך לעמוד בשורה הראשונה משום שבניגוד למעורבים האחרים בפרשה — בעל השליטה בבזק שאול אלוביץ' וצמרת החברה — הוא הרגולטור שאמור להגן על הציבור ולפעול לטובתו, ולא לרקוד לפי החליל של חברה ספציפית.

בפועל, קידום האינטרסים של בזק החל מרגע שפילבר, מקורבו של נתניהו ולשעבר ראש מטה הבחירות של הליכוד, נכנס לתפקידו ביוני 2015, לאחר שנתניהו, שכיהן באותה העת גם כשר התקשורת, הדיח את המנכ"ל המוערך אבי ברגר מתפקידו. ברגר הוביל קו תקיף נגד בזק.

אחת ההחלטות הראשונות שקיבל פילבר היתה להגיע לפשרה עם בזק שבמסגרתה נעצר יישום הרפורמה בטלפוניה הקווית שתפתח את השוק שבו בזק היא מונופול לתחרות. פילבר נימק את ההחלטה הזו שמיטיבה עם בזק בצורך ללמוד את הנושא. בפועל הוא תקע רפורמה שעליה עמלו צוותים מקצועיים במשך זמן רב.

מאוחר יותר, בדצמבר 2016, שלח פילבר מכתב לדירקטוריון בזק שבו הוא הביע נכונות לקדם את ביטול ההפרדה התאגידית בחברה, שהיא שלב בדרך לביטול ההפרדה המבנית. לפי רשות ני"ע, מנכ"לית בזק סטלה הנדלר היא שניסחה את המכתב שיכול לאפשר לבזק ולחברה-הבת yes להתמזג. מיזוג כזה שווה לאלוביץ' באופן אישי עשרות מיליוני שקלים.

בסביבת משרד התקשורת התריעו גורמים רבים על כך שפילבר מציג קו רך ומיטיב כלפי בזק, בעיקר משום שהחלטותיו עמדו בסתירה לעמדת הדרג המקצועי במשרד. עד למינוי איוב קרא, בפועל לא היה שר במשרד התקשורת ופילבר עשה ככל העולה על רוחו, אך לטענת גורמים רבים הוא פעל לפי רוח המפקד, הבוס שלו וחברו של אלוביץ'.

אביב גוטר

ממשל תאגידי שהוא לא רק רשלני אלא אף פושע

כבר לפני למעלה מעשור, בעקבות אי-סדרים שהתגלו בבזק, פרסם עו"ד יורם דנציגר, כיום שופט בית המשפט העליון, דו"ח חריף שחשף כשלים חמורים בממשל התאגידי בקבוצת התקשורת.

מדו"ח הבדיקה התברר כי בונוסים לשורה של בכירים, בהיקף של 7 מיליון שקל, סוכמו בין מנכ"ל החברה דאז, יעקב גלברד, לבעלי השליטה דאז (חיים סבן, קרן אייפקס ומורי ארקין), תוך עקיפת הדירקטוריון. עוד התברר שסכום עתק של 317 מיליון שקל לא נמחק מדו"חות חברת הבת פלאפון על ציוד רשת של מוטורולה שלא היה בשימוש, והתגלו הטבות שכר בניגוד לדין ומניפולציה חשבונאית. ייתכן בהחלט שבימים האלה זה היה הופך בכלל לחקירה פלילית. אלא שאז זה הסתיים במסדר בושה של רשות ניירות ערך (ני"ע), פרישה של המנכ"ל, השבת בונוסים ותיקון דו"חות.

השנים חלפו, בעל שליטה חדש הגיע לשכונה, אבל ה-DNA של החברה לא ממש השתנה. ממצאי חקירת רשות ני"ע, שהועברו אתמול לפרקליטות לבחינה, מעידים שהממשל התאגידי בבזק הוא לא רק רשלני — הוא גם פושע. ומי שאחראי למצב הם לא אחרים מאלה שאמורים לשים את האינטרס של טובת החברה תמיד לפני בעל השליטה — מנכ"לים, סמנכ"לים, דירקטורים וחברי הנהלה בכירה. אלה שציבור המשקיעים בשוק ההון ובעלי המניות נושא אליהם עיניים כשהוא מתלבט אם להמשיך להחזיק במניה או לקנות אותה.

ממצאי החקירה בהקשר זה, שייאמר לזכות רשות ני"ע ומנהל מחלקת החקירות שלה, עו"ד אלי לוי, שהיא טיפסה הכי גבוה שרק אפשר וצללה הכי עמוק שרק ניתן, הם מסמרי שיער. הם מעידים על כשלים מובנים; על הפרת חובת אמון סיטונאית של מנהלים; על תרבות של שמור לי ואשמור לך שפשתה בחברה; על הדלפת מידע עסקי רגיש למי שנמצא בצד השני של העסקה, כי הוא הרי בעל השליטה, גם אם זה פוגע בקופת החברה.

זאת לא סתם שפעת קלה, זאת מחלה כרונית. על פי ממצאי החקירה למשל, מנכ"ל חברת הבת yes, רון אילון, וסמנכ"ל הכספים של yes, מיקי ניימן, ביצעו שלל מניפולציות בדו"חות הכספיים של החברה, כדי לסייע לאלוביץ' לחלוב את קופתה של החברה האם בזק. הם לא עשו את זה לשם שמים. בעל השליטה, כך לפי ממצאי החקירה,

הפעיל בחברה את מקורביו ששלטו בדירקטוריון yes - בנו אור, כלתו אורנה פלד-אלוביץ' ויד ימינו בחברה הפרטית שבבעלותו יורוקום, עמיקם שורר - כדי לאשר לאותם בכירים תגמול כספי נדיב של מאות אלפי שקלים על "עמידה ביעדים". יעדים שסייעו לו להעביר כסף ציבורי מקופת החברה לכיסו שלו.

חזקת החפות עומדת כמובן עדיין לאותם מנהלים שחשודים במעשים שחיללו את אמון המשקיעים בבורסה. ועדיין קשה להבין איך בעל מניות סביר מקרב הציבור יכול להמשיך לתת אמון במי שאפילו רק חשוד ברמיסה כל כך גסה של האמון שהוא נתן בו. במי ש"שומן", אפילו על פי החשד, כדי לערבב מספרים, לשחק עם נתונים וליישר קו עם האינטרס של בעל השליטה.

[תומר גנון](#)